

Ilkka Pollari ja

Draaman kaari

■ **Kemiran tutkimuskeskuksen johtajan Ilkka Pollarin vapaa-aika on viime vuodet kulunut pirtulla täytettyihin varpusiin ja kultaisiin ankkoihin. Outo ornitologia on tehnyt hänestä kiitetyn näytelmäkirjailijan.**

Päivi Ikonen

Kuinka kirjoitetaan näytelmä? Vanhojen teekkariystävysten viihteellisissä tapamisissa pulpahtaa esiin kaikenlaisia käytännöllisiä ja filosofisiakin kysymyksiä.

Kovin vaikeaa se ei voi olla, päättelivät **Ilkka Pollari** ja **Ilkka Aaltonen** asiaa punnittuaan. Sen jälkeen piti enää todistaa teoreema. Kemian tekniikan ja sähköalan diplomi-insinöörit keksivät siis juonen, henkilöt ja luettelon kohtauksista, jotka jaettiin veljellisesti tasan.

Eräänä viikonloppuna kaimakset istahivat tietokoneidensa ääreen ja alkoivat naputtaa tekstiä. Sähköinen posteljooni juoksutti hahmotelmat toisen katsottavaksi ja tuota pikaa kommentein varustettuina takaisin.

Muutaman intensiivisen session jälkeen valmiina oli *Pirtukuningas ja orpopoika*, parituntinen hauskanhaukka, huikkea musiikkipitoinen kertomus viinantrokauksesta, äidin ikävästä ja elämän oikullisista käännteistä.

Helppoa kuin heinänteko.

”Ei nyt niinkään”, Kemiran tutkimuskeskuksen johtajana päivätyötään tekevä Pollari toppuuttelee viisi vuotta myöhemmin. ”Ei siinä aina helpolla päässyt. Hionta- ja kiillotustyössä kului toinenkin yökausi.”

Aiheen valintaan aikaa ei tosin tuhraantunut. Aaltonen oli pitkään haaveillut saavansa 102-vuotiaaksi eläneen isoisänsä **Mikko Aaltosen** uskottomat vaiheet paperille. Pollaria taas oli kiehtonut salakuljetuksen teema siitä pitäen, kun hän kuuli tarttuvan skottiviisun *Smuggler*. Se pääsi mukaan näytelmään, jonka toiseksi päähenkilöksi valikoitui luontevasti **Algoth Niska**, kuuluisin alan mies Suomessa.

Kahden todellisen ihmisen kuvitteellisesta kohtaamisesta Ilkat kutoivat kahden suvun tarinan, jonka loimena kulkevat maailmanhistorian tapahtumat ja isänmaan kohtalonvuodet.

Ennen kirjoittamiseen ryhtymistä piti tosin tehdä hieman taustatutkimusta, joka insinööreiltä kävi ongelmitta. Myös

KEMISTIN kääntöpuoli

Sarjassa esitellään kemistien kakkosamatteja ja epätavallisia harrastuksia.

juonenpunonta on niin sujuvaa ja draaman kaari kohdallaan, että ensikertalaisilla taisi olla kirjallistakin pohjaa jo ennestään?

Ei, hämäläissyntyinen Pollari kiirehtii kiistämään oman osaamisensa kuin jääkiekkoikoni **Raimo Helminen** konsanaan. Koulussa hän ei ollut erikoisempi ainekirjoittaja. No, ylioppilaskirjoituksista sattui tulemaan laudatur.

Sittemmin teekkarina tuli riimitellyksi käyttörunoutta ja kynäilyksi speksejä TKK:n Kemistikillan kuuluisassa KK=Circuksessa, jossa aikoinaan oli mukana monta kemian alan nykyistä vaikuttajaa.

Kondensatio-ohjelmien laatijan lupava ura tyssäsi vuonna 1981 valmistumiseen. Tupsulakki siirtyi palvelemaan Kemiraa, jossa hän on siitä lähtien viihtynyt eri tehtävissä, ennen nykyistään BA Performance Chemicalsin strategia- ja teknologiajohtajana.

Suomalainen kemianjätti paljastuu yllättäen näyttämötaiteen tyyssijaksi sekini.

”Kemiran pikkujoulunäytelmät ovat ihan legendaarisia joka vuosi”, Pollari vakuuttaa ja jättää mainitsematta oman osuutensa tuotantoihin. ”Niissä käydään läpi firman vuotta ja vähän tulevaisuuttakin. **Lasse Kurkilahtikin** kehui ainutlaatuisiksi perinteeksi.”

Musiikkimiehenä Pollari on tehnyt myös laulujen sanoituksia ja käännoiksi, suomensipa viime kesänä nuorisinäytelmänkin. Niin, japanilaisia haikujakin syntyi yhteen aikaan.

Mitään alan koulutusta hänellä ei kuitenkaan ole. Siis työväenopiston luovan kirjoittamisen kurssia lukuun ottamatta.

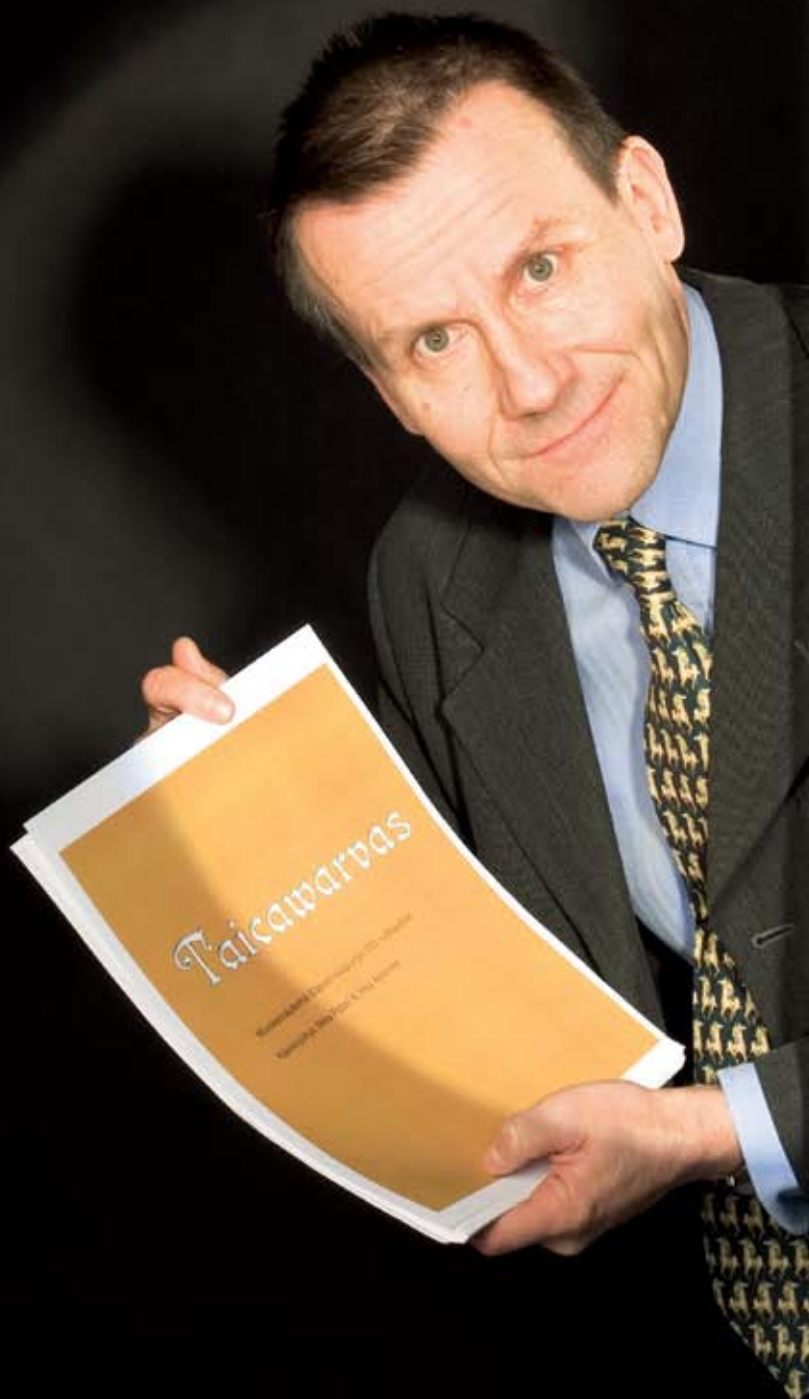
Kyyneliä ja konnankoukkuja

Pirtukuningas osoittautui joka tapauksessa menestykseksi. Espoolainen teatteri Hyökyvuori nappasi uutuuden vuoden 2004 kesänäytelmäkseen, joka lumosi

» » »

Ilkka Pollari

- Syntynyt 1956.
- Kemian tekniikan diplomi-insinööri ja MBA, Teknillinen korkeakoulu.
- Kemirassa vuodesta 1981, Espoon tutkimuskeskuksen johtaja 2006–.
- Aiempia tehtäviä: Kemira Engineeringin projektipäällikkö Koreassa, Indonesiassa ja Hollannissa, sellu- ja paperikemikaalien markkinointipäällikkö, Kemiran Kaakkois-Aasian aluejohtaja, muurahais-happoyksikön johtaja, Kemira Specialtyn strategia- ja teknologiajohtaja.
- Naimisissa, kolme lasta.

Kemisti ja näytelmäkirjailija. Ilkka Pollarin odotettu juhlanäytelmä Taicawarvas saa ensi-iltansa kesäkuussa Hyökyvuoren teatterissa Espoon Kivenlahdessa.

Ilkka Pollari...

niin kriitikot kuin katsojatkin. Jälkimmäisten joukossa oli myös kummankin päähenkilön omaisia ja sukulaisia, joita esityksen vuoroon hilpeät, vuoroon murheelliset tunnelmat koskettivat aivan erityisesti.

Muun muassa Agi Niskan tytär **Magda Yrjönen** ja tämän poika **Ilkka Lipsanen**, jonka suomalaiset paremmin tuntevat laulaja **Dannyna**, tulivat näytännön jälkeen liikuttuneina kiittämään tekijöitä – nähtyään juuri roolihahmonsavalla isän ja isoisän hautajaisissa.

Espoon Kivenlahdesta produktion matka jatkui Helsingin Komediateatteri Arenaan. Seuraavana vuonna tupsahti kutsu Saarijärven teatteripäiville, joilta tie vei itäsuomalaisille näyttämöille. Valmis televisiotaltiointi odottaa otollista hetkeä.

Esiintyjille suoritus oli pelkästään vaativien lauluosuuksien takia melkoinen, mukana kun ei ollut ammattinäyttelijöitä. ”Mutta aivan loistavia harrastajia, parempia kuin monet ammattilaiset”, Pollari jakaa kunniaa koko kollektiiville ja kuulostaa toiselta hämäläiseltä joukkuepelaajalta **Timo Jutilalta**.

Melkein ammattimuusikkona Ilkka Aaltonen toimi tuotannon itseohjautettuna orkesterinjohtajana. Pollarin joutui estradille pieneen sivurooliin. ”Kaverit pakotivat. Sanoivat, että kun joka tapauksessa roikut esityksissä mukana.”

Yleisön pyynnöstä debyytti sai kahden kesän päästä jatkoa, jonka inspiroi Porkkalan palautuksen 50-vuotisjuhla. Vanhojen tuttujen lisäksi lavan täytti värikäs henkilökavalkadi **Paasikivestä** ja **Kekkoesta** tunnelityttöihin ja evakkomummoihin.

Tapahtumien vyöryn vuonna 1944 käynnistää kalapuikkoviiksinen **Stalin** hymisessä pilkkavirttä: ”**Mannerheimi** vankka, kävelee kuin anka...” Aurinkoisen isäsen kavalana suunnitelmana on tehdä suomalaisista kultaisessa häkissä elelevä kommunismin mallikansa.

Romanttis-komedialliselle trillerille nimensä antanut operaatio *Kultainen anka* kuitenkin epäonnistuu, mystinen murha saa selityksensä ja Suomi Porkkalan takaisin.

”Erittäin hauska näytelmä oli sekin tehdä”, myöntää Pollari, joka ei osaa nimeä varsinaisia esikuvia kirjoittamiselleen, vaikka näyttämötaiteesta ja teatterista kovasti pitääkin. Yksi kokemus on painunut mieleen ylitse muiden: **Kalle Holmbergin** historiaan jäänyt tulkinta kansalliskirjailijan veljessarjasta Turun kaupunginteatterissa 1970-luvulla.

”Teki todella vaikutuksen lukiolaispoikaan.”

Rahasta ja rakkaudesta

Romaaneista juuri *Seitsemän veljestä* ja *Tuntematon sotilas* täytyy pitää lähellä aina, Pollari viittaa työhuoneensa hyllyyn. Uudemman proosan taitajista hänen suosikkejaan ovat **Antti Tuuri** ja **Hannu Raittila**. Laulujensa tekijöistä Pollari ihaillee esimerkiksi **Leonard Cohenia**. Innokkaassa lukemisessa on valitettava haittansaakin.

”Usein tulee hyvää tekstiä lukiessa mieleen, että tähän ei itse pysty ikinä.”

Aika paljoon Ilkkojen parivaljakko kui-

tenkin pystyy. Toisen menestyskappaleen – jotka molemmat julkaistiin myös kirjoina – jälkeen miesten maine kiiri yhä korkeammalle. Reilu vuosi sitten kaupunginjohtaja **Marketta Kokkonen** tuli ja tilasi Espoon 550-vuotisen historian kunniaksi juhlanäytelmän. Tekijät olivat kuitenkin jo ennättäneet edelle.

”Tyytyväisinä saatoimme vastata, että olemme olleet aiheen kimpussa jo pitkään”, Pollari myhäilee. Insinöörit olivat osanneet lukea allakkaa itsekin ja oivalta neet, että nykyinen kotikaupunki on täytämässä pyöreitä vuosia. Kesäkuussa ensi-iltansa Hyökivuoren teatterissa saava *Taicawarvas* sijoittuu vuoteen 1458.

Sen verran työläämpi historiallinen aihe on ollut, että taustojen ja faktojen kaiveilu on onponnut parisen vuotta. Entiseen tapaan faktat tosin sekoittuvat lavalla iloisesti fiktion.

”*Taicawarpan* teemoja ovat rakkaus, rahapula ja taistelu auktoriteetteja vastaan”, Pollari raottaa esirippua. ”Taatusti yhtä ajankohtaisia silloin ja nyt.”

Tällä kertaa Pollari nousee myös näyttämölle aiempaa isommassa roolissa, mutta siitä ei vielä sen enempää, kuten ei juonestakaan. Yleisölle täytyy jättää jännitetävääkin.

Kun suoni kerran on puhjennut, tekstiä on jatkossa luvassa lisää, luultavasti uusissa muodoissakin. Aiheita kertyy hyvää vauhtia vihkoon, johon Pollari kertoo kirjaavansa ideansa. Niitä vain tuntuu olevan selvästi enemmän kuin aikaa.

”Jos sitten eläkkeellä”, kiireinen keskikäinen huokaa toiveikkaasti. □

www.appelsiini.net

Pirtukuningas ja orpopoika hurmasi yleisön kesällä 2004. Algot Niskan (oik.) osassa loisti Ilkka Pollarin kollega Kemiarasta, kemian tekniikan diplomi-insinööri Pekka Johnsson.